

Innst. S. nr. 85

(2002-2003)

Innstilling til Stortinget fra justiskomiteen

Dokument nr. 8:19 (2002-2003)

Innstilling fra justiskomiteen om forslag fra stortingsrepresentant Steinar Bastesen om å forby krenkende og skadelige sex- og kontaktannonser via tekst-TV

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Stortingsrepresentant Steinar Bastesen har i dokumentet fremsatt følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fremme forslag til regelverk som forbyr sex- og kontaktannonsering via tekst-TV."

I begrunnelsen for forslaget vises det til at TV2 den siste tiden har lagt ut en rekke sex- og kontaktannonser på sine tekst-TV-sider. Disse tekstsidene er åpne døgnet rundt, og lett tilgjengelige for barn og ungdom. Forslagsstilleren understreker at sex- og kontaktannonser virker støtende på mange, og at det heller ikke er bra at barn og ungdom påtvinges disse annonsene. Flere eksempler på annonser fra programsidene nevnes.

Forslagsstilleren sier videre at Kystpartiet har spurt kulturministeren om hvordan man kan få fjernet sex- og kontaktannonser fra tekst-TV. Statsråden svarte bl.a. at hun forutsetter at TV2 forholder seg til det som er tillatt ifølge norsk lov. Dette tar Kystpartiet som et signal om at sex- og kontaktannonsene på TV2s tekst-TV uheldigvis, etter nåværende regelverk, er lovlige.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Gunn Karin Gjøl, Anne Helen

Rui og Knut Storberget, fra Høyre, Carsten Dybevig, lederen Trond Hellelan og Linda Cathrine Hofstad, fra Fremskrittspartiet, Jan Arild Ellingsen og André Kvakkestad, fra Kristelig Folkeparti, Einar Holstad og Finn Kristian Marthinsen, og fra Sosialistisk Venstreparti, Inga Marte Thorkildsen, viser til at forslaget i Dokument nr. 8:19 (2002-2003) har vært forelagt Justisdepartementet til uttalelse, og departementets svar foreligger i brev til komiteen av 27. november 2002, jf. vedlegg.

Komiteen ønsker innledningsvis å understreke at den ser behovet for å beskytte, særlig barn og unge, mot uønsket eksponering av sex- og kontaktannonser via tekst-TV. Etter komiteens mening bør dette imidlertid gjøres ved bruk av andre virkemidler enn et lovforbud. Komiteen mener dessuten det er retts teknisk lite ønskelig og uheldig å særregulere ytringer som fremsettes via tekst-TV. Komiteen mener også at forslaget kan reise spørsmål i forhold til den europeiske menneskerettighetskonvensjon (EMK) artikkel 10 og Grunnloven § 100 om ytringsfrihet.

Videre viser komiteen til redegjørelsen om gjeldende rettstilstand i ovennevnte brev fra Justisdepartementet. Det fremkommer her at straffelovens bestemmelser setter visse rammer for sex- og kontaktannonsering via tekst-TV. Det vises til straffeloven § 204 om pornografi og § 202 annet ledd om formidling av prostitusjon. Endelig vises det til markedsføringsloven § 1 som kan sette grenser for sexannonsering.

Komiteen vil også minne om at det foregår et arbeid med en stortingsmelding som skal følge opp Ytringsfrihetskommisjonens utredning. I denne meldingen vil blant annet spørsmålet om å begrense tilgjengeligheten av ytringer som kan virke støtende på mange, kunne vurderes.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser til dokumentet og til det som står foran, og rå Stortinget til å gjøre slikt

v e d t a k :

Dokument nr. 8:19 (2002-2003) - forslag fra stortingsrepresentant Steinar Bastesen om å forby krenkende og skadelige sex- og kontaktannonser via tekst-TV – vedlegges protokollen.

Oslo, i justiskomiteen, den 12. desember 2002

Trond Helleland
leder

Anne Helen Rui
ordfører

Jan Arild Ellingsen
sekretær

Vedlegg

Brev fra Justisdepartementet v/statsråden til justiskomiteen, datert 27. november 2002

Dok. nr. 8:19 (2002-2003) - forslag fra stortingsrepresentant Steinar Bastesen om å forby krenkende og skadelige sex- og kontaktannonser via tekst-TV

Jeg viser til komiteens brev 15. november 2002, hvor komiteen ber om departementets uttalelse til forslaget fra representant Bastesen i Dok. nr. 8:19 (2002-2003).

1. Gjeldende rettsstilstand

Straffeloven § 204 første ledd hjemler straff for bl.a. den som "utgir, eller på annen måte søker å utbre pornografi".

Bestemmelsens annet ledd første punktum har en legaldefinisjon av hva som skal regnes som pornografi i lovens forstand. Som pornografi regnes "kjønnslige skildringer som virker støtende eller på annen måte er egnet til å virke menneskelig nedverdiggende eller forrående, herunder kjønnslige skildringer med bruk av barn, dyr, vold, tvang og sadisme".

Uten å ta konkret stilling til om det materialet som er tilgjengelig via norsk tekst TV, faller utenfor eller innenfor pornografidefinisjonen, er det klart at straffeloven § 204 setter visse rammer for sex- og kontaktannonsering via tekst TV.

Videre vil den "som i offentlig kunngjøring utvetydig tilbyr, formidler eller etterspør prostitusjon" kunne straffes med bøter eller med fengsel inntil 6 måneder", jf. straffeloven § 202 annet ledd og Ot.prp. nr. 28 (1999-2000) s. 89-90. Dersom kontaktannonser via tekst TV utvetydig gir uttrykk for slik formidling, vil bestemmelsen altså kunne få anvendelse. Kravet om at formidlingen må være utvetydig er i Ot.prp. nr. 28 (1999-2000) s. 90 begrunnet slik:

"Departementet er videre enig med utvalget i at bare den utvetydige formidling bør rammes. En slik begrensning kan lette håndhevingen av bestemmelsen. I den grad beskyttelsen av det offentlige rom begrunner forbudet, bør bare den klare formidling rammes, idet det er først og fremst den som virker støtende på ufri-villige lesere, lyttere eller seere."

Også markedsføringsloven § 1 setter grenser for sex-annonsering, herunder markedsføring av såkalt telesex, via tekst TV. Etter bestemmelsens annet ledd må annonsør eller den som utformer reklamen sørge for at reklamen "ikke er i strid med likeverdet mellom kjønne, og at den ikke utnytter det ene kjønns kropp eller

gir inntrykk av en støtende eller nedsettende vurdering av kvinne eller mann."

2. Vurdering av forslaget

Siktemålet med forslaget synes i første rekke å være å beskytte brukere av tekst-TV mot uønsket eksponering av sex- og kontaktannonser. Særlig er hensynet til å beskytte barn og unge trukket frem av representanten Bastesen.

Etter min mening vil det være å gå for langt ved å totalforby sex- og kontaktannonsering via tekst-TV. Forbud og straffesanksjoner er samfunnets strengeste reaksjon mot uønsket opptreden fra borgerne. Slike sanksjoner bør bare tas i bruk i situasjoner hvor individet opptrer på en måte som innebærer, eller kan innebære at noen påføres skade.

Forslaget kan også reise spørsmål i forhold til den europeiske menneskerettighetskonvensjon (EMK) artikkel 10 og Grunnloven § 100. Jeg finner imidlertid ikke grunn til å gå nærmere inn på disse spørsmålene her.

Videre mener jeg at det er retts teknisk lite ønskelig og uheldig å særregulere ytringer som fremsettes via tekst TV.

Forslaget til representant Bastesen har likevel sider til et mer generelt samfunnsmessig problem. Tilgjengeligheten av ytringer som kan virke støtende på mange, er i dag stor. Derfor var det viktig å rette oppmerksomheten mot hensynet til dem som ikke ønsker å bli eksponert for denne type ytringer.

Regler om tid og sted for når visse støtende ytringer er tillatt, mener jeg er langt mindre betenkelig enn et totalforbud. Som Ytringsfrihetskommissjonen påpeker, er det sentrale "at ytringene lovlig kan fremsettes og mottas, ikke at de kan framsettes over alt og hele tiden", jf. NOU 1999: 27 s. 160.

Justisdepartementet arbeider for tiden med en stortingsmelding som skal følge opp Ytringsfrihetskommissjonens utredning. Etter mitt syn er det naturlig å vurdere det spørsmålet representanten Bastesen tar opp i en større sammenheng i forbindelse med stortingsmeldingen. Spørsmålet om det bør innføres et forbud mot sex- og kontaktannonsering via tekst-TV bør derfor etter mitt syn ikke utredes videre som en separat sak nå.